GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 72. *Mercurĭ, 1 (13) Aprilie.* **1887.**

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu I Aprilie 1887 st. v., se va începe unŭ nou abonamentŭ pe trilunulŭ Aprilie, Maiu și Iuniu, **la care invitâmŭ pe toțĭ onorațiĭ amicĭ și sprijinitorĭ ai foieĭ nóstre.**

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ 3 fl.	pe trei lunĭ 10 francĭ
„ șése „ 6 „	„ șése „ 20 „
„ unŭ anŭ 12 „	„ unŭ anŭ 40 „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Abonațilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâșiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Brașovŭ, 31 Martie 1887.

Nu ne va lua, credemŭ, nimenea în nume de rĕu, décă ne vomŭ ocupa de astădată unŭ momentŭ și de ḑiarulŭ nostru.

O spunemŭ din capulŭ loculuĭ, că nu voimŭ sĕ facemŭ reclamă. Deprinderea acésta o lăsămŭ pe séma altora, cu a cărorŭ fire se potrivesce. Voimŭ numaĭ a marca unŭ punctŭ la care amŭ ajunsŭ în drumulŭ lungŭ și spinosŭ ḑiaristicŭ.

Cu ḑiua de mâne se împlinescŭ trei anĭ, de când „Gazeta Transilvaniei“ a devenitŭ ḑiarŭ cuotidianŭ.

In érna anului 1880, luândŭ hotărîrea a scóte ḑiarulŭ nostru de trei orĭ pe sĕptĕmână, amŭ promisŭ că ne vomŭ strădui a face dintr'însulŭ unŭ ḑiarŭ cuotidianŭ.

Ne-amŭ ținutŭ de cuvêntŭ.

Amŭ datŭ cetitorilorŭ noștri totŭ ce nĭ-a statŭ în putință. Bine sciamŭ, că vomŭ avé sĕ luptămŭ cu marĭ greutățĭ și vomŭ trebuì sĕ aducemŭ marĭ jertfe pentru susținerea acestei foi în nouĕle condițiunĭ, dér amŭ suportatŭ greutățile și nu ne-amŭ datŭ îndĕrĕptŭ dela nicĭ unŭ sacrificiu în firma convingere, că prin acéstă aducemŭ unŭ serviciu causei românescĭ.

Tóte stăruințele și încordările nóstre rĕmasar-fi însĕ deșerte fără de concursulŭ amicilorŭ noștri și décă astăḑĭ putemŭ înregistra trei anĭ de când „Gazeta Transilvaniei“ esistă ca ḑiarŭ cuotidianŭ, avemŭ sĕ-o mulțumimŭ cu deosebire încrederei și sprijinului publicului românescŭ.

Póte că în acestŭ intervalŭ cetitorii noștri vorŭ fi găsitŭ și câte o lacună în redigerea foii nóstre; póte că unii séu alții vorŭ fi așteptatŭ sĕ tratămŭ și câte o cestiune de interesŭ mai specialŭ pentru cerculŭ lorŭ restrînsŭ.

Dér întrebatu-s'au óre aceștia, décă au făcutŭ și ei destulŭ din parte-le ca sĕ fiă în dreptŭ a pretinde mai multŭ dela noi? Gânditu-s'au ei óre că numai în mĕsura în care dau li se póte da îndĕrĕptŭ?

Cu tóte aceste noi amŭ datŭ și dămŭ încă mai multŭ decâtŭ ni s'a datŭ și ni se dă, datorĭ suntemŭ însĕ a face atențĭ pe amicii și sprijinitorii noștri, că și putința nóstră are o margine și că atârnă numai și numai dela dênșii ca sĕ facă sĕ dispară orĭ-ce lacună din fóia nóstră.

In schimbulŭ jertfelorŭ, ce le aducemŭ, credemŭ a fi în dreptŭ sĕ ceremŭ dela amicii noștri o interesare mai viă și mai activă, pentru ca ḑiarulu nostru sĕ i se ofere posibilitatea de a împlini cerințele tuturorŭ cercurilorŭ de cetitorĭ, dându-i fiecăruia nutrimentulŭ spiritualŭ și informațiunile, de carĭ are mai multă nevoiă.

Nu credemŭ că mai este de lipsă a-le spune cetitorilorŭ noștri, că aḑĭ, în era nedreptățirilorŭ, maltratărilorŭ și a prigonirilorŭ, fiecare Românŭ înțelegĕtorŭ trebue sĕ sêmță necesitatea de-a susține și sprijini din tóte puterile ḑiaristica română, credinciósă causei românismului.

Décă ne-amŭ împlinitŭ séu nu datoria nóstră fată cu causa națională numai publiculŭ românŭ este în dreptŭ sĕ judece și din atitudinea nóstră de până acuma póte sĕ conchidă la purtarea nóstră în viitorŭ.

Ceea ce ne servesce în deosebĭ spre bucuriă și încuragiare suntŭ doveḑile de simpatiă, ce le-amŭ primitŭ dela junimea română din tóte părțile cu ocasiunea întrărei ḑiarului nostru în alŭ cincĭ-ḑecelea anŭ alŭ esistenței sale.

Amŭ primitŭ cu acéstă ocasiune felicitărĭ aprópe dela tóte universitățile și institutele superióre de învĕțământŭ din întru și din afară, pe unde se află tinerĭ studențĭ românĭ.

Le mulțumimŭ tinerilorŭ noștri din adênculŭ inimei pentru nobilele sentimente naționale, ce le-au manifestatŭ din acestŭ incidentŭ și îi asigurămŭ, că au contribuitŭ a ne întări și mai multŭ în credința viitórei isbênde a causei nóstre drepte.

Asemenea le mulțumimŭ și vechilorŭ amicĭ și sprijinitorĭ ai „Gazetei“ din tóte părțile, carĭ prin felicitările ce ni le-au adresatŭ ne-au datŭ nouĕ doveḑĭ, că suntŭ cu trupŭ și sufletŭ aderențĭ ai principiilorŭ ce le profeséză fóia nóstră în lupta pentru egala îndreptățire națională.

Dea Dumneḑeu, ca la sfêrșitulŭ anului acestuia, când vomŭ serba iubileulŭ de cincĭ-ḑecĭ de anĭ alŭ ḑiarului nostru, sĕ putemŭ înregistra succese mai îmbucurătóre și mai marĭ în gréua nóstră luptă națională!

Sfinxulŭ nordicŭ.

Sub acestŭ titlu „Neue freie Presse“ de Sâmbătă scrie unŭ articulŭ în care asémĕnă pe Rusia cu Sfinxulŭ vechilorŭ Egiptenĭ și Grecĭ, spre a arĕta nesiguranța situațiunei. Sfinxulŭ era simbolulŭ misterului, alŭ enigmei, alŭ tăcerei adêncĭ. Europa sufere sub Sfinxulŭ nordicŭ, care, jumĕtate femeiă europénă, jumĕtate fiéră asiatică, pune spre deslegare enigme, care chiar diplomațilorŭ li suntŭ pré grele.

Politica ruséscă e în adevĕrŭ enigmatică. Nu se scie ce vrea Rusia, încătrău cârmesce, și liniștea cu care urmăresce ea evenimentele produce impresiunea unui periculŭ neesplicabilŭ. Inainte cu puținŭ timpŭ esista încă, celŭ puținŭ în aparență, alianța celorŭ trei împĕrațĭ și se putea crede, că principele Bismarck va isbuti sĕ înduplice pe Rusia a rĕmâné în acéstă alianță, care consta în aceea, că Germania si Austria ținea de mânĭ pe inimiculŭ comunŭ, ca sĕ nu provóce vr'unŭ periculŭ. Aḑĭ a încetatŭ alianța, cu tóte silințele ce și le-a datŭ cancelarulŭ sĕ o susțină, Sfinxulŭ a scăpatŭ din mrejile ce-lŭ paralisau.

De aci provine neliniștea generală, îngrijirile, înarmările cele marĭ în tóte statele europene. Nimenea nu gâcesce ce intențiunĭ are Rusia, ce va face în celŭ mai apropiatŭ viitorŭ și tocmai amicii ei de mai nainte, vecinii sĕi suferŭ prin atitudinea ei. Atêrnă numai de Rusia a resolva cestiunea bulgară și a se lămuri cu Austria asupra Orientului. Cei din Petersburg arŭ puté eși cu o propunere și celelalte puterĭ probabilŭ că i-ar primi-o cu micĭ modificărĭ, décă n'ar colida necondiționatŭ cu tractatulŭ din Berlinŭ. Arŭ puté sĕ desemneze unŭ candidatŭ posibilŭ pentru tronulŭ bulgarŭ și Sobrania l'ar alege. Dér Rusia tace și aștéptă. Ce? Ăsta'i secretulŭ ei și „măestra'i neactivitate,“ ce o desvoltă, silesce pe Austria sĕ fiă precautā, sĕ-șĭ întăréscă puterea armată, sĕ se pregătéscă. Iubirea de pace a Austriei încă nu înlătură periculŭ unei ciocnirĭ și, câtŭ timpŭ nu se scie ce resolvare a cestiunei bulgare cere Rusia, trebue sĕ fimŭ pregătițĭ pentru orĭ-ce surprindere. Cele 52 milióne ce au trebuitŭ delegațiunile sĕ le 'ncuviințeze ministrului de rĕsboiu, suntŭ o jertfă adusă Sfinxului nordicŭ. Durere, că nu i le putemŭ pune în socotélă.

Aprópe și mai greu apasă pe Germania nesiguranța asupra hotărîrilorŭ ce le va lua Rusia. In Berlinŭ s'a ivitŭ fantoma unei alianțe ruso-francese și atuncĭ, în casŭ de rĕsboiu franco-germanŭ, Germania 'șĭ-ar avé spatele neacoperite. In 1870 Germania n'a avutŭ nevoiă sĕ-șĭ țină nicĭ unŭ soldatŭ la granița rusécă. Aḑĭ e altfelŭ! Rusia s'a retrasŭ din alianța triplă, vré sĕ aibă mână liberă și pressa rusécă spune în gura mare, că Rusia nu va suferi o nouă umilire a Franciei. Cei din Petersburgŭ cochetéză cu cei din Parisŭ, de acolo se dă nutrimentŭ și mai mare ideei de revanșă. Rusia oficială se abține, dér toleréză uneltirile. Cine póte garanta, că Țarulŭ în momentulŭ decisivŭ nu va trece pe partea panslaviștilorŭ realisândŭ idealulŭ lui Katkow? Potĭ conta pe chibzuința Francesilorŭ? Nu'i vorbă, până acum în maioritatea lorŭ se arată cu minte și se ferescŭ a da mâna cu aceea ce li se 'ntinde din stepele Orientului. Dér stările franceze suntŭ șovăitóre, dispositiunea poporului se póte schimba și speranța d'a afla ajutorŭ în Rusia, într'unŭ rĕsboiu contra Germaniei, nu contribue a ucide șovinismulŭ. Germania e silită a se pregăti pentru unŭ casŭ estremŭ, pentru posibilitatea unui îndoitŭ rĕsboiu, a'șĭ mări armata, a împovăra pe cetățenii sĕi cu sarcine totŭ mai grele, fiindŭ că atitudinea Rusiei a devenitŭ echivocă și amiculŭ de erĭ, décă îi place lui Dumneḑeu și Țarului, se póte preface în inimicŭ.

Asta'i adevĕrata situațiune a Europei. Nu credemŭ că pacea se află în periculŭ nemijlocitŭ, e probabilŭ chiar că se va mai susținé câtva timpŭ, dér de o speranță sigură într'unŭ viitorŭ frumosŭ, liniștitŭ pentru anĭ de ḑile, nu póte fi vorba. Orĭ încătrău privimŭ, întâlnimŭ bugete militare sporite și silințe febrile d'a mări destoinicia de luptă a armatelorŭ. Europa a devenitŭ o mare fabrică de arme, a cărei larmă stă în crassă contraḑicere cu asigurările pacînice ale regențilorŭ și bărbațilorŭ de statŭ. Ce fericire, ce binecuvêntare póte aduce popórelorŭ o pace, pe care trebue sĕ o plătéscă cu prețurĭ neauḑite, a căreia durată atêrnă de o întêmplare, ba încă și mai rĕu, stă în mânile unei singure puterĭ? Rusia ar puté împrăștia tóte îndoielile pline de temere, ar puté da la o parte muntele ce apasă greu peptulŭ Europei; dér nu vrea sĕ ridice vĕlulŭ ce învĕlue politica sa și înzadar căutămŭ în afară de imperiulŭ Țarilorŭ a deslega gréua enigmă a Sfinxului nordicŭ.

Mișcarea Sêrbilorŭ în Ungaria.

Sêrbii în Ungaria facŭ pregătirĭ în vederea viitórelorŭ alegerĭ dietale. O adunare generală electorală a Sêrbilorŭ cu dreptŭ de alegere din Ungaria a fostŭ convocată pentru ḑina de 19 Aprilie a. c. la Srbobran (Sentomașŭ). In Srbobran s'a formatŭ unŭ comitetŭ, în fruntea căreia se află domnii Laza Guvanski, Milutin Vezilicĭ și Mita Georgevicĭ. Acestŭ comitetŭ a adresatŭ în 24 Martie unŭ apelŭ cătră toțĭ alegĕtorii sêrbĭ din Ungaria, care s'a publicatŭ în ḑiarele „Zastava“ și „Branik“ dela 29 Martie. Pe lângă acésta a publicatŭ „Branik“ dela 29 Martie unŭ apelŭ subsemnatŭ de Dr. Mich. Polit-Desancicĭ și soțĭ, în care Sêrbii cu dreptŭ de alegere suntŭ invitațĭ, sĕ ia parte în numĕrŭ câtŭ mai mare la adunarea electorală generală în Srbobran.

Apelulŭ lui Polit ḑice, că Sêrbii trebue érăși sĕ se întrunéscă odată, spre a arĕta, ca suntŭ unŭ poporŭ de care trebue sĕ se țină

sémă; sĕ se adune spre a se sfătuì, ce este de făcutŭ, ca Sêrbii sĕ-şĭ pótă recâştiga érăşĭ posiţiunea lorŭ de mai înainte în Ungaria. Se crede, că la adunarea din Srbobran se va pune la ordinea ḑilei cestiunea programului naţionalŭ stabilindŭ o nouă programă. Deórece „Zastava“ deha 30 Martie a republicatŭ programa dela Becĭcherecŭ se crede că acésta se va lua de basă a sfătuirilorŭ Sêrbilorŭ în Srbobran.

Situaţiunea bisericei ortodoxe în Austro-Ungaria.

Bărbaţii politicĭ ruşĭ se ocupă fórte desŭ de unŭ timpŭ încóce nu numai cu raporturile politice, ci şi cu raporturile religionare din Austro-Ungaria, se înţelege că din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ rusescĭ.

In ḑilele trecute a apărutŭ în fóia oficială „Mesagerulŭ guvernului“ (Prawitelstwennyj Wjestnik) din Petersburgŭ unŭ articulŭ sub titlulŭ de mai susŭ, care e luatŭ dintr'unŭ tractatŭ alŭ procuratorului supremŭ alŭ Sf-lui Sinodŭ, consilierulŭ intimŭ Pobiedonoszew, cătră Ţarulŭ. Ĕtă ce ḑice în articulŭ:

„Décă deja în ţĕrile constituţionale ortodoxe biserica dreptcredinciósă, care după legile acelora e biserica statului, are sĕ sufere cu tóte astea felurite injosirĭ prin guvernele locale momentane şi e dăunată în activitatea sa, apoi în acéstă privinţă în Austro-Ungaria e espusă celorŭ mai marĭ pericule, căcĭ aci tóte tradiţiunile statului stau în cea mai intimă legătură nu numai cu facerea de proseliţĭ, ci şi cu dominaţiunea bisericei romano-catolice asupra tuturorŭ celorlalte confesiunĭ. Propaganda latină se bucură de mare libertate pentru espediţiunile ei de atacŭ şi de cucerire, şi de acéstă libertate face întinsŭ usŭ nu numai în provinciile ocupate de Austria, în Bosnia şi Herţegovina, ci şi între Sêrbii şi Românii dreptcredincioşĭ din Ungaria, în Bucovina, în Dalmaţia etc. şi mai alesŭ între unitarii galiţiano-ruşĭ. In Bosnia şi în Herţegovina a ajunsŭ lucrulŭ aşa de departe, încâtŭ zelosulŭ apĕrătorŭ alŭ ortodoxiei, Metropolitulŭ bosniacŭ Sava Kossanovic, a trebuitŭ sĕ invóce ajutorulŭ Patriarhului din Constantinopolŭ faţă cu atacurile Latinilorŭ. Dér nicĭ acésta n'a făcutŭ sĕ'nceteze propaganda, ci ea îşĭ continuă neturburată uneltirile. Pe lângă acéstă libertate neţĕrmurită pentru atacurile propagandei latine asupra bisericei ortodoxe în Austria, mai este biserica acésta slăbită şi prin ne'nţelegerĭ interne între Ortodoxĭ. O astfelŭ de cértă esistă între representanţii poporului sêrbescŭ ortodoxŭ din Austro-Ungaria şi între Patriarchulŭ German Angelic pusŭ de guvernŭ. Totŭ aşa s'au ivitŭ unele neînţelegerĭ naţionale în sînulŭ poporaţiunei dreptcredinciόse ruso-române din Bucovina, unde nemulţămirea maiorităţii poporaţiunei ruse ortodoxe în contra românisării ei uşurézĕ lucrarea propagandei latine. Peste totŭ situaţiunea bisericei ortodoxe în Austro-Ungaria e prin despărţirea ei în numeróse centre administrative multŭ mai periclitată decâtŭ acea din ţĕrile constituţionale slave, şi în faţa neobositei propagande de altă credinţă, care se bucură de scutulŭ puterei statului, e ameninţată şi integritatea ei. A căuta scutŭ şi sprijinŭ în lumea ortodoxă streină, e greu de esecutatŭ acésta, deórece raporturile Ortodoxilorŭ din Austro-Ungaria cătră celelalte biserici ortodoxe întémpină neîncredere, ură şi bănuitóre rea voinţă.

SCIRILE ḐILEI.

Ni se scrie din *Deva:* Alegĕtorii partidei naţionale române din cerculŭ electoralŭ *Baia-de-Crişiu,* comitatulŭ Hunedórei, în adunarea dela 7 Aprilie a. c. au alesŭ delegaţĭ pentru conferinţa generală pe d-nii: Petru *Truţa,* adv. şi deputatŭ în Baia-de-Crişiu, şi Vasiliu *Damianŭ,* protopresbiterŭ în Bradŭ, ér ca suplentŭ pe d. Alexandru *Moldovanŭ* din Deva. Asemenea cerculŭ electoralŭ alŭ *Devei* a alesŭ în adunarea dela 9 Aprilie ca delegaţĭ ordinarĭ pe d-nii: Iónŭ Papiu, protopresbiterŭ Dr. Lazarŭ *Petcu,* advocatŭ, ér ca suplentŭ pe d. Franciscŭ *Hossu Longinŭ,* advocatŭ, toţĭ trei din Deva.

—x—

S'au mai insinuatŭ de a lua parte la iubileulŭ de 50 de anĭ ai preoţiei Pré sânţiei sale d-lui episcopŭ Ioanŭ *Popasu* corulŭ din Chizĕtĕu, care e corŭ mixtŭ şi va esecuta şi cântările la liturghia din ḑiua iubileului, apoi corurile din Silha, Bocşa-română, Salbăgelŭ şi Herendescĭ.

—x—

Institutulŭ românescŭ de creditŭ şi economii *„Ardeleana“* din Orăştiă a destinatŭ din profitulŭ sĕu suma de 278 fl. 49 cr., pentru scopurĭ filantropice şi adecă scólei române gr. or. din Orăştiă. — Din bilanţulŭ societăţii de împrumutŭ şi păstrare *„Aurora“* din Năsĕudŭ, încheiatŭ cu finea anului 1886, reiese că capitalulŭ fundam. e de 88,597 fl. 57 cr. şi depunerile spre fructificare în sumă de 281,197 fl. 09 cr. au produsŭ unŭ fondŭ de reservă de efecte şi de depunerĭ în sumă de 3485 fl. 63 cr. Profitŭ curatŭ 6550 fl. 30 cr. despre a cărui distribuire hotărî adunarea generală. D-lŭ Nicolau Anthon este directorulŭ, Dr. Paulŭ Tanco cassariulŭ şi Dr. Ioane Malaiu controlorulŭ institutului; éră d-niĭ Florianŭ Moţocu, Teodorŭ Rotariu şi Iacobŭ Popŭ suntŭ membrii comisiunii censurătóre.

—x—

In Septemvre a. c. corpurile 7 şi 12 de armată din Timişóra şi Sibiiu vorŭ face manevre marĭ în ţinutulŭ dintre *Deva-Orăştiă-Haţegŭ.*

—x—

Concertulŭ reuniunei filarmonice, ce s'a datŭ Marţa trecută în Braşovŭ cu concursulŭ pianistului virtuosŭ Victorŭ de *Heldenberg* din Sibiiu a fostŭ bine cercetatŭ şi a avutŭ unŭ succesŭ briliantŭ. D. Heldenberg a doveditŭ în adevĕrŭ, că este unŭ artistŭ consumatŭ în pianŭ, ér orchestra sub conducerea probată a d-lui *Brandner* n'a mai lăsatŭ nimicŭ de doritŭ. Alésa programă a constatŭ din următórele puncte: 1. Prologŭ din »Folkunger“ de Kretschmer (orchestra). 2. Mare concertŭ în Es-dur pentru piano şi orchestră. Op. 32 de Carl Maria Weber (d. Vict. de Heldenberg). 3. Symphoniă Nr. 4 în A-dur de Mendelssohn (orchestră). — Ar fi de doritŭ ca aceste frumóse concerte sĕ fiă câtŭ mai multŭ visitate de toţĭ iubitorii de musică.

—x—

Reuniunea pompierilorŭ din *Cluşiu* are de gândŭ sĕ înfiinţeze o secţiă pentru transportulŭ răniţilorŭ.

—x—

Cetimŭ în „Fóia Diecesană« din Caransebeşŭ: „In comuna nóstră Bujorŭ, cerculŭ Făgetŭ, graséză de 8 ḑile morbulŭ aşa numitŭ *„morbilii sĕu pojarulŭ micŭ“* (cosacĭ) în modŭ înspăimĕntătorŭ, încâtŭ 2/3 din toţĭ pruncii comunei până la 13 anĭ suntŭ atacaţĭ de acestŭ morbŭ înveninătorŭ şi contagiosŭ. O fetiţă de 7 lunĭ a căḑutŭ victimă acestui morbŭ. Intre junĭ s'au ivitŭ până acuma 2 casurĭ, din acestŭ incidentŭ regretabilŭ, primăria făcêndŭ arĕtare oficiósă la protojudele adm. din Făgetŭ, acesta însoţitŭ de mediculŭ cerçualŭ a eşitŭ în faţa locului şi visitândŭ pe toţĭ pacienţii, a îndigitatŭ regulele higienice sanitare, ce suntŭ din partea părinţilorŭ a se observa cu mare stricteţă, ca uniculŭ remediu salutarŭ în contra acestui morbŭ, şi până la încetarea totală a epidemiei din partea autorităţii de protojude adm. s'au sistatŭ prelegerile scolastice cu elevii deobligaţĭ de o parte, ér de alta în casurĭ obvenínde de mórte s'a opritŭ „pomenele“ usuate la noi«. Bujorŭ, 23 Martie 1887. Direcţiunea şcolară.

—x—

In Sita-Cristurŭ, Feleacŭ, Boldogaia, Sécuii-noi şi Falfalenĭ *s'au închisŭ scólele* din causa *pojarului.*

—x—

In *Ciomortanĭ,* comitatulŭ Trei Scaune, isbucnindŭ focŭ în şura lui Andrei Barthos, nevasta acestuia fŭ omorîtă de o bârnă ce căḑù peste ea, ér elŭ scăpă cu grele arsurĭ. Au arsŭ 7 edificii cu instrumentele economice şi cu vitele.

—x—

Unŭ ţĕranŭ din *Luna* mergêndŭ cu carulŭ cu boi în *Cluşiu,* când eşĭ din localulŭ în care avea o afacere, nu mai găsì nicĭ carulŭ nicĭ boii.

—x—

Bieţii Slovacĭ şĭ au pusŭ în gândŭ sĕ întocméscă în *Turoţŭ-Sân-Mărtinŭ* o esposiţiă de industriă de casă slovacă, dér cu greu vorŭ puté face acésta, căcĭ ĕtă ce ḑice „Nemzet“: o esposiţiune de cusăturĭ slovace este, nu-i vorbă, în şi pentru sine unŭ lucru fórte nevinovatŭ; dér deórece ei o facŭ acésta nu în interesulŭ industriei şi alŭ zelului, ci in scopurĭ de agitaţiune politică, póte că şi guvernulŭ unguerescŭ are sĕ ḑică ceva la acésta.“

—x—

După cum spunŭ ḑiarele din Bucurescĭ, în anulŭ acesta se vorŭ face manevre marĭ de *cavaleriă* în districtulŭ *Prahova.*

—x—

Din *Beiuşŭ* se comunică, că locot. *Fr. Ebert* dela regim. de infanteriă 37 staţionatŭ în *Oradea mare,* a fostŭ din întêmplare împuşcatŭ pe când se întorcea dela o vĕnătóre. Puşca unuia dintre vĕnătorĭ descărcându-se glonţulŭ a pĕtrunsŭ în peptulŭ locotenentului, care după câteva minute espiră.

—x—

Consilierulŭ magistratului din *Neutra, I. Hamor,* e trasŭ în cercetare disciplinară pentru neregularităţĭ şi a şi fostŭ suspendatŭ din oficiu. Hamor e tată a şépte copii şi de o vêrstă înaintată.

—x—

„Romänische Revue“ pe luna lui Martie 1887 are următorulŭ sumarŭ: Ludovicŭ Mocsary. Cercetărĭ istorice şi limbistice române. (Din raportulŭ anualŭ alŭ Academiei române). Revista politică. Românii în Macedonia, Tracia, Thesalia, Epirŭ şi Grecia, după D. Bolintineanu, trad. în limba germană de P. Broşteanu. Cântece de M. Kugler, trad. de Leon Schönfeld. Fata vêndĕtóre de florĭ din Florenţa, de V. Alesandri, trad. de Leon Sch. Dr. Albert Amlacher. Literatură şi artă.

—x—

Teatru unguerescŭ. Astă-séră se va juca *„Sórele şi Luna“,* operetă în trei acte, musică de Lecocq. Mercurĭ nu va fi representaţiă. — In numĕrulŭ de ierĭ s'a ḑisŭ din eróre, că d-lŭ Petru Deak este directorulŭ trupei unguresci. D-sa este numai regisorulŭ, ér directorŭ este d. *Ludovic Dancz.*

Adunare electorală în Baia-de-Crişiu.

Bradŭ, 10 Aprilie n. 1887.

In 7 n. l. c. s'a ţinutŭ aicĭ conferinţa alegĕtorilorŭ românĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ *Băiei de Crişiu.* Amĕ-

FOILETONŬ.

Tesaurulŭ dela Petrósa.

(Urmare.)

Pentru ce, dintre tóte mĭ-am pironitŭ, — ca sĕ ḑicŭ aşa — mintea, mai cu sémă asupra rĕmăşiţelorŭ nestimate pe care până acum ḑilnica'mĭ preocupare le-a scăpatŭ de uitare mai bine póte decum a sciutŭ sĕ le ocrotéscă museulŭ nostru naţionalŭ?

Óre, fostu'mĭ-a mintea uimită de acelŭ farmecŭ, pe care basmele bĕtrânescĭ ilŭ atribue comorilorŭ ascunse sub pĕmêntŭ, şi care, prin flăcăraie sinistre se destăinuesce bieţilorŭ muritorĭ şi'i atrage în mii de primejdii, îi muncesce cu mii de amăgirĭ.

Décă, în ḑiua de adĭ, nĭ-ar fi iertatŭ sĕ avemŭ asemenea iresurĭ, aşĭ crede şi eu, în urma multelorŭ ponóse şi clevetirĭ ce au atrasŭ asupră'mĭ acea stăruitóre îngrijire dată, în decursŭ de mulţĭ anĭ, vestitei *Cloşca cu pui de aurŭ,* aşĭ crede că ea s'a legatŭ de mine, ca piaza rea, spre a nu mĕ lăsa sĕ-mĭ vĕdŭ şi eu, ca totŭ Românulŭ, de stăricica şi de slujbuliţa mea.

Eu totuşĭ, mărturisescŭ, că n'am nicĭ unŭ felŭ de picŭ pe biéta nóstră *Cloşcă;* din contră, păstrezŭ încă speranţa — cum am şi ḑis'o într'o pagină a cărţii mele — că ea va fi pentru archeologia română totŭ de aşa bunŭ augurŭ, cum a fostŭ odiniórĕ găina minunatŭ de luminósă, — *conspicui candoris* — care, din chiar seninŭ, picà într'o ḑi dreptŭ în póla Liviei, tocmai atuncĭ cândŭ soţulŭ acesteia, divulŭ Augustŭ, avea sĕ devină arbitriulŭ supremŭ alŭ destinelorŭ romane.

Decĭ, suntŭ acum nu mai puţinŭ de vre-o 22 anĭ de când m'a totŭ frământatŭ gândulŭ de a pĕtrunde în tainele istorice şi artistice ale acelorŭ nespuse bogăţii, carĭ, din timpĭ străvechĭ, au rĕmasŭ pitulate sub pĕmêntŭ, într'o ţĕră pe care doveḑile scrise ale vechimei nu ne-o arĕtă nicĭ fórte bogată, nicĭ mai alesŭ înzestrată cu vre-o cultură artistică.

Chiar acelŭ caracterŭ aşa de originalŭ şi aşa de neusitatŭ alŭ sumtuóselorŭ nóstre monumente, mĭ-a aţîţatŭ o curiositate escepţională, unŭ neastêmpĕrŭ alŭ minţii de felulŭ acelora ce nu lasă pe unii ómenĭ sĕ trécă nepăsătorĭ pe lângă o enigmă nedeslegată.

Când aflămŭ la noi obiecte antice, asĕmĕnate cu alte multe ce s'au descoperitŭ aiurea, şi ale cărorŭ origine, destinaţiune, epocă şi stilŭ ne suntŭ de mai nainte cunoscute, le placе, negreşitŭ, celorŭ dintre noi ce avemŭ pornire spre asemenea studii, a-le rêndui printre obiectele analóge din alte părţĭ a-le lumii, şi a face astfelŭ locŭ ţĕrii nóstre în cutare séu cutare cercŭ determinatŭ de noţiunĭ archeologice.

Dér aci, în faţa tesaurului dela Pietrósa, posiţiunea anticarului era cu totulŭ diferită, mai alesŭ pe timpulŭ când am începutŭ investigaţiunile mele asupra lui.

Puţinii ómenĭ de sciinţă carĭ pe atuncĭ ilŭ vĕḑuseră séu auḑiseră despre densulŭ, minunaţĭ şi póte chiar spăriaţĭ şi oportunaţĭ de neobicinuitele'i forme de strania înfăţişare a podóbelorŭ ce mai rĕmăseseră dintr'ênsulŭ, de neesplicatele litere şi figurĭ ce se vedeau pe unele din acestea, n'au căutatŭ nicĭ măcarŭ a'şĭ da sémă pe ce timpŭ, în ce locurĭ, şi de ce ómenĭ au putută fi fabricate.

Doi ţĕranĭ din satulŭ Petrósa le aflaseră grămădite sub unŭ bolovanŭ de pétră în muntele Istriţa, unde în vale se aflau pe sub pĕmêntŭ ruinele unui castelŭ anticŭ. Erau 22 de bucăţĭ, tóte de aurŭ, şi multe din ele presărate şi ticsite cu pietre scumpe de tóte feţele, ér mai alesŭ cu granate şi cu cristalurĭ roşii. Cu totulŭ trebue sĕ fi trasŭ tesaurulŭ la cântarŭ celŭ puţinŭ câtŭ 100,000 de lei în aurŭ.

Ţĕranii ilŭ ţinură ascunsŭ în podulŭ colibei lorŭ unŭ anŭ şi mai bine. Se ḑice că într'o ḑi unulŭ din ei dete o verigă de acelea unui ţiganŭ ca sĕ-i cârpéscă cu ea o căldare, dér ţiganulŭ lăpădă veriga ḑicêndŭ că nu e de aramă bună.

Atuncĭ ţĕranii îşĭ luară séma şi într'o ḑi de sf. Gheorghe, la 1838, ei vêndură totulŭ pe 4000 de lei vechĭ în banĭ şi câteva scurteicĭ şi testemele pentru nevestele lorŭ. Cumpĕrĕtorulŭ fù unŭ petrarŭ arnăutŭ, Anastase Verusi, pe care apoi l'am cunoscutŭ şi eu. Elŭ le fărâmă cu toporulŭ, în casa ţĕranului, le puse în desagĭ şi, preţuindŭ celŭ puţinŭ valórea metalului multŭ mai bine decâtŭ aflătorii primitivĭ, se apucă îndată a desfiinţa o bună parte din ele.

Când stăpânirea prinse de veste, Banulŭ Mihalache Ghica, pe atuncĭ vornicŭ mare alŭ ţĕrii, abia putù sĕ găséscă, ascunse într'o gropă pe malulŭ Călnăului, cele 12 bucăţĭ fragmentate, ce au fostŭ aduse curêndŭ după aceea în museulŭ din Bucurescĭ.

De prisosŭ a vĕ aminti, d-lorŭ, cum, de aci, din însuşĭ acestŭ palatŭ unde ne aflămŭ, le-a furatŭ într'o nópte la 1875. faimosulŭ Pantazescu, care le-a stricat şi mai rĕu, după ce eu pusesem sĕ le mai restaureze ceva

runtele conferinței le va primi On. Red. dela biroulŭ clubului. Eu îmĭ permitŭ a aduce la cunoscința publică numai unele mai generale.

Conferența s'a începutŭ la orele 11 a. m. a decurs în ordine esemplară. Alegĕtorĭ au fostŭ presențĭ mai din tóte comunele, în numĕrŭ de aprópe 150, partea cea mai mare economĭ. Decisiunile s'au adusŭ cu unanimitate. Pentru eventuala conferență generală dela Sibiiu s'au alesŭ delegațĭ ordinarĭ: V. *Damianŭ*, protopopŭ și P. *Truția* deputatŭ și advocatŭ, ér suplențĭ: *Bacilă* preot și Ales. *Moldovanŭ* privatierŭ.

Clubulŭ s'a compusŭ din 60 membri. Din partea poliției a fostŭ de față pretorele Beke. Deputatului actualŭ alŭ cercului, d-lui *Petru Truția*, i s'a votatŭ încredere.

Ca candidațĭ ai cercului suntŭ în combinațiune, cum se vorbesce, următorii: *P. Truția* actualulŭ deputatŭ, *C. Torma* prof. univ. în Pesta, *B. Olteanu* assesorŭ orf. în Logoșŭ, *N. Popŭ* secretarŭ financiarŭ, *V. Morkossy* proto-pretore, etc.

Dela comitetulŭ din Sibiiu *întru adevĕrŭ n'a sositŭ nimicŭ la clubŭ.* Circulariulŭ alŭ „cincelea“ s'a publicatŭ numai prin diare. Nu este mirare, décă alegĕtorii din unele cercurĭ nu se sciu orienta. Alegĕtorii acestui cercŭ s'au orientatŭ numai după pracsa din trecutŭ, care însĕ n'a străbătutŭ destulŭ de adêncŭ.

Eu am temere, că noi vomŭ perde acestŭ cercŭ, pentru ce — voiŭ spune de altă dată. Așŭ dori sĕ mĕ înșelŭ în temerile mele. Ae. . .

Convocare.

Alegĕtorii românĭ din cerculŭ electoralŭ Orăștiă, aparținĕtorĭ partidei naționale, în conformitate cu provocarea comitetului centralŭ electoralŭ cu reședința în Sibiiu, suntŭ cu tótă stima invitațĭ a lua parte la alegerea celorŭ doi delegațĭ pentru conferința generală electorală a tuturorŭ Româniloŕŭ din Transilvania și părțile ung rice.

Alegerea delegațiloŕŭ se va ține *la 19 Aprilie 1887* st. nou la 2 óre după améḍi în *Orăștiă* în localitatea scólei greco-orientale.

Orăștiă, la 9 Aprilie 1887.

Pentru comitetulŭ electoralŭ

Samuilŭ Popŭ m. p. președinte. *Laurianŭ Bercianŭ m. p.* actuarŭ.

Ultime scirĭ.

Viena, 11 Aprilie. — „Neue Freie Presse“ ḍice că după tóte probabilitățile, Viena va deveni după câte-va ḍile unŭ centru de activitate diplomatică. Principele de Reuss, ambasadorulŭ Germaniei, și principele Lobanoff, ambasadorulŭ Rusiei, au sositŭ deja. In sferele diplomatice se crede că principele Lobanoff a primitŭ misiunea de a mijloci o înțelegere între Austria și Rusia cu privire la cestiunea Orientului.

Berlinŭ 11 Aprilie — Ḍiarulŭ „Die Post“ de aḍĭ diminéță anunță că d. Katkoff va fi numitŭ ministru alŭ instrucției publice. Acéstă știre este fórte multŭ comentată în cercurile politice d'aicĭ.

Sofia 11 Aprilie. — A sositŭ aicĭ scirea că principele Ferdinand de Cobourg ar fi dispusŭ a primi alegerea sa eventuală la tronulŭ Bulgariei, décă ea s'ar sĕvîrși în urma unei înțelegerĭ a tuturorŭ cabinetelorŭ europone.

Strassburg, 11 Aprilie. — Inmormêntarea deputatului Kable a avutŭ locŭ în mijloculŭ unei mulțimĭ imense. Poliția a interḍisŭ orĭ-ce discursŭ și a înconjuratŭ cimitirulŭ. Corpulŭ lui Kable a fostŭ depusŭ lângă mormêntulŭ lui Kuss, ultimulŭ primarŭ francesŭ din Strassburg.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUCURESCĬ, 12 Aprilie. — Camera a împuternicitŭ pe guvernŭ sĕ prelungéscă convenția provisoriă de comerțŭ cu Francia până la finele anului și sĕ încheie convențiunĭ provisorie, cu acelașĭ terminŭ finalŭ, și cu alte state.

BUCURESCĬ, 12 Aprilie. — Procesulŭ contra atentatorilorŭ la viéța prefectului din Rusciucŭ s'a fixatŭ pe ḍiua de 25 Aprilie.

SOFIA, 12 Aprilie. — Carantina în contra provenienţelorŭ dunărene s'a ridicatŭ aḍĭ.

ROMA, 12 Aprilie. — Prințulŭ de corónă s'a bolnăvitŭ de pojarŭ.

LONDRA, 12 Aprilie. — Erĭ după améḍĭ s'a făcutŭ o mare manifestațiune întocmită de Gladstonianĭ și Parneliștĭ în contra novelei la legea penală irlandeză. Mai mulțĭ deputațĭ au vorbitŭ. Mulțimea, care numĕra vr'o sută de mii de ómenĭ, între carĭ mulțĭ democrațĭ socialĭ cu steagurĭ roșii, era indiferentă, puținŭ entusiasmată, și s'a împrăștiatŭ în tótă liniștea.

Abrudŭ*), în 2 Aprilie 1887.

Onorate, Domnule Redactorŭ!

La articlulŭ publicatŭ în numĕrulŭ 54 alŭ „Gazetei Transilvaniei“, de unŭ individŭ anonimŭ „Moțulŭ«, Te rogŭ, ca sĕ binevoescĭ după principiulŭ „audiatur et altera pars“ a da locŭ următorului rĕspunsŭ:

Suntŭ și în munții apusenĭ esistențe dubie, ómenĭ pătațĭ, carĭ în locŭ de a se strădui, ca sĕ iésă prin diligență și purtare onestă din tina, în care zacŭ, îșĭ află plăcerea și mângăierea de a trage și pe alții în noroiŭ. Solatium miseris socios habuisse. . . .

Ca se facă efectŭ mai mare „Moțulŭ“ începe articululŭ sĕu cu o minciună. —

Este o minciună afirmațiunea „Moțului“, că la adunarea »Aurariei“ din 18 Martie a. c. ar fi fostŭ de față tótă inteligența afară de mine. —

Ca sĕ se pótă batĕrŭ aproximative calcula, câțĭ au fostŭ și câțĭ nu au fostŭ de față la acea adunare, sum în posițiune după informațiunile primite a dechiara:

Cumcă din cerculŭ Câmpenilorŭ adecă din 13 comune séu dintre vre-o 30,000 de locuitorĭ au fostŭ de față numaĭ cincĭ inșĭ, patru din Câmpenĭ și unulŭ din Certege prin urmare nu au fostŭ de față preoții, juḍii, notarii comunalĭ și alțĭ ómenĭ cu avere din acele comune și nu au fostŭ de față oficialii românĭ, negutătorii, dascălii și alțĭ Românĭ inteligențĭ din Câmpenĭ.

Din comuna Roșia a fostŭ de față numai unulŭ cu tóte că nu credŭ, că va cuteza cineva sĕ afirme, că în acéstă comună numai unŭ singurŭ inteligentŭ românŭ se află.

Din Abrudŭ au fostŭ de față 6 inșĭ și nu au fostŭ de față între alții D-lŭ Ioanŭ Ternoveanu notarŭ magistratualŭ, unulŭ dintre cei mai simpaticĭ ómenĭ, D-lŭ Ioan Vișia, unulŭ dintre cei mai marĭ capitaliștĭ, D-lŭ Dionisiu Balossu, unulŭ dintre cei mai de frunte comercianțĭ, dintre preoțĭ a fostŭ de față numai unulŭ, dintre classa de mijlocŭ și dintre maestrii nu a fostŭ de față nicĭ unulŭ, asemenea nu a fostŭ de față din întregŭ cerculŭ Zlagnei nimenea.

Singurŭ din comuna Buciumŭ, a cărei locuitorĭ în timpulŭ din urmă avêndŭ norocŭ în baișiagŭ au devenitŭ mai bănoșĭ, s'au presentatŭ mai mulțĭ, însĕ și dintre dênșii au lipsitŭ unii fruntașĭ.

Cu unŭ cuvêntŭ au fostŭ de față la vre-o treiḍecĭ de inșĭ și după ce inteligența din munții apusenĭ trebue sĕ se evalueze la celŭ puținŭ două sute de inșĭ, e evidentŭ cumcă la acea adunare abia a fostŭ de față 1/6 parte din inteligența din munții apusenĭ.

Óre cele cincĭ din șése părțĭ din inteligența, care a absentatŭ, este o nulitate așa mare înaintea „Moțului« încâtŭ numai absentarea mea a fostŭ de observatŭ? Și óre în astfelŭ de împrejurărĭ, décă absentarea dela acea adunare ar forma o crimă națională, de aceea numai eu singurŭ așĭ fi de învinovățitŭ?

Dér neparticiparea la o simplă adunare constitutivă a unei case de economii provinciale nicĭ altcum nu póte forma trădare de causa națională și cu atâta mai puținŭ póte forma în casulŭ presentŭ pentrucă, înfățoșarea mea și a celorlalțĭ absențĭ strînsŭ luândŭ nicĭ nu a fostŭ necesară, pentrucă puterile presente au fostŭ pe de plinŭ suficiente spre a duce îndeplinire lucrulŭ începutŭ; ér puterĭ pré multe se opăcescŭ, se înbulḍescŭ una pe alta și prin urmare nicĭ nu e consultŭ a aduna la unŭ lucru mai multe puterĭ decâtŭ suntŭ de lipsă, unele puterĭ au conlucratŭ acuma, altele vorŭ lua parte la alte lucrurĭ salutarie.

Decĭ e evidentŭ, că numai în acelŭ casŭ ar fi avutŭ »Moțulŭ“ cevașĭ dreptŭ de a mĕ ataca publice, décă prin neînfățișarea mea s'ar fi periclitatŭ întreprinderea și după ce aceea nu s'a întêmplatŭ chiar așa de puținŭ a fostŭ în dreptŭ „Moțulŭ“ de a mĕ ataca, precum nu l'am atacatŭ eu atuncĭ, când m'am făcutŭ acționarŭ la alte băncĭ române, la care dênsulŭ nu este acționarŭ; ér presența sa la acéstă adunare a putut'o insinua și prin scrierea unui articulŭ în stilŭ și în modŭ demnŭ de obiectŭ fără de a se face denunțantulŭ altuia.

Deși împrejurările arătate până aci suntŭ suficiente spre a motiva absentarea mea totușĭ décă m'am apucatŭ odată de scrisŭ, voiescŭ a arăta și cele două motive personale ale absentărei mele.

Una e, că averea mea, constă cea mai mare parte din nemișcătóre, ér puținii mei banĭ au fostŭ deja elocațĭ, apoi a lua numai 2—3 acții și a face sfară mare à la „Moțu“ mie nu'mĭ convine.

Alŭ doilea motivŭ e acela, că inițiatorulŭ cassei de economii cu tóte că convine cu mine mai în tóte ḍilele nu m'a aflatŭ demnŭ nicĭ batĕrŭ sĕ mĕ întrebe, că voescŭ a fi și eu unulŭ dintre cei șése fondatorĭ ai cassei séu ba?

E verosimulŭ că acésta a făcut-o din uitare; eu însĕ am privit'o ca o declarare, că cassa se póte înființa și fără de mine, că de mine nu este lipsă și a avutŭ multă dreptate, căcĭ doi advocațĭ la una cassă suntŭ prea mult pentru-că rivalisândŭ unulŭ cu altulŭ în privința directoratului séu a proceselorŭ, se póte ușorŭ întêmpla aceea, ce esprimă proverbiulŭ germanŭ „că doi bucatarĭ săréză supa“.

Sub astfelŭ de împrejurărĭ eu după posițiunea mea numai în două modurĭ am pututŭ procede, adecă séu a cumpĕra o mulțime de acții, a'mĭ aduna ómenii mei, mulțĭ puținĭ și a'mĭ validita fără nicĭ o crutare influința mea, séu apoi a mĕ retrage.

Eu în tóte causele urmezŭ procedura dintâiu; în acéstă causă însĕ cu privire la scopulŭ ei, humanitariu, m'am retrasŭ.

Nu înpărtășescŭ părerea acelora, carĭ afirmă, că inițiatorulŭ cassei de economii a avutŭ în gândŭ și procesele eventuale și de aceea dechiarŭ, că chiar și décă »Auraria“ nu ar face altceva decâtŭ de a scóte pe aceia, cărora le place séu suntŭ silițĭ sĕ devină datorĭ altora din ghiarĕle unorŭ usurarĭ, precum este și unŭ amicŭ alŭ »Moțului“ din apropierea Câmpenilorŭ și atuncĭ va face destulŭ bine, merită stimă și stă mai pre susŭ de orĭ-ce discusiune.

Altcum „Moțulŭ« și consoții nu au causă de a face sfară mare în țéră cu »Auraria“ căcĭ nu e prea mare gloriă pentru Românii din munții apusenĭ, carĭ până acuma au statŭ în fruntea mișcărilorŭ naționale, că abia acuma, după ce s'au înființatŭ în totŭ loculŭ bance, au făcutŭ o cassă de economii și încă relativŭ mică.

Lucru firescŭ, că ne luândŭ parte la adunarea constitutivă a »Aurariei“ și nevoindŭ de frica nimĕrui a me ascunde în vre unŭ unghiu alŭ casei mele, m'am dusŭ la adunarea comitetului opidanu, cu atâta mai vêrtosŭ, cu câtŭ în acea ḍi s'a pertractatŭ cestiunea luărei unui împrumutŭ de 5000 florinĭ v. a. și décă s'ar fi votatŭ acestŭ împrumutŭ, eu ca alŭ treilea virilistŭ așĭ fi avutŭ a suporta sarcinĭ nouĕ.

A doua minciună a »Moțului“ e acea afirmare, că eu așĭ fi ținutŭ dicții în limba maghiară.

Magistratulŭ din Abrudŭ, grațiă unorŭ conducĕtorĭ anteriorĭ naționaliștĭ marĭ din gura à la »Moțulŭ«, a picatŭ de multŭ din mâna Românilorŭ, ér' dintre 48 de membri ai comitetului suntŭ numai 7 viriliștĭ românĭ, prin urmare nu se póte ḍice, că eu așĭ fi părăsitŭ partida română și m'așĭ fi alăturatŭ la vre-o partidă maghiară pentru că de presentŭ numai două partide maghiare stau față în față și decĭ la orĭ-care m'așĭ alătura isbindŭ în partida cealaltă numai în partida maghiară potŭ lovi.

Causa națională chiarŭ décă așĭ fi voitŭ, nu o așĭ fi pututŭ trăda, pentru că afară de cetirea unorŭ rescripte ministerialĭ numai două cause au fostŭ de ceva valóre și anume repararea locuinței soldațilorŭ și luarea împrumutului de 5000 florinĭ v. a

Martorĭ suntŭ cei trei Românĭ, carĭ au fostŭ de față cum că vorbirea mea primă meritoriă, și mai lungă am ținut'o în limba română; nu numai că am și atacatŭ pe primarŭ pentru că nu a făcutŭ convocatoriile și în limba română, décă după aceea am mai făcutŭ unele observărĭ și în limba maghiară, cugetŭ că pentru aceea nu am devenitŭ trădătorŭ.

Se póte trăda causa națională și în limba română și se póte din contră apĕra și în limba maghiară și decĭ nu decide aceea, că în ce limbă, ci ce se vorbesce?

Acea ce se vede a-lŭ durea mai tare pe »Moțulŭ“ este înființarea unei a doua bance în Abrudŭ și în durerea acésta merge până intr'acolo, încâtŭ face și a treia minciună, când insinuă că eu așĭ face causa comună cu inimicii naționalĭ.

Óre așa de tare își teme „Moțulŭ« puținele sale acții și venitulŭ eventualŭ din acele, încâtŭ încunosciințarea despre înființarea unei noue bance sĕ fiă în stare alŭ aduce într'o astfelŭ de furiă?

După părerea mea înființarea unei a doua băncĭ nu involvă în sine nimicŭ antenaționalŭ, din contră este fórte folositóre pentru poporŭ, căcĭ esistândŭ numai o bancă, acționarii fiă aceia și românĭ, potŭ ușorŭ veni în ispita omenéscă de a ridica interesele câtŭ de susŭ, ba și oficialii mai tragŭ câte unŭ bacșișŭ, dér décă suntŭ două băncĭ, atuncĭ în urma rivalităței lorŭ abusurile încetéză, interesele scadŭ și cine altulŭ câștigă decâtŭ poporulŭ, care în ținutulŭ acesta este celŭ românescŭ și eu preferŭ binele poporului unorŭ interese a acționarilorŭ românĭ.

Din acestŭ motivŭ și cu privire, că banca este mai multŭ o cestiune de banĭ locală, aceia, carĭ voescŭ a înființa a doua bancă fiă chiar Maghiarĭ prin aceea nu comitŭ nicĭ o faptă contra națiunei române și prin urmare chiar décă le-așŭ da sucursŭ, potŭ sĕ deviu numai odiosŭ unorŭ acționarĭ a celorlalte băncĭ, dér trădare națională prin aceea nu potŭ comite.

Eu sucursulŭ meu nu l'am înbiatŭ, din contră inițiatorii băncei m'au rugatŭ, ca suplica pentru împrotocolarea firmei, de două orĭ reieptată din defecte formale, sĕ o compunŭ eu a treia óră și sĕ deviu advocatulŭ băncei.

Abstrăgêndŭ dela aceea, că unui advocatĭ nu-i este iertatŭ a face deschilinire după naționalitate între clienţĭ, dér după ce e evidentŭ, că și în casulŭ denegărei sucursului meu se va înființa banca și se vorŭ afla alțĭ advocațĭ și prin urmare denegarea mea ar puté avé nu-

*) Dămŭ locŭ acestei apĕrărĭ, lăsândŭ rĕspunderea pentru cele cuprinse într'ênsa în sarcina scriitorului ei. — Red.

---

când au fostŭ duse în Parisŭ ca sĕ figureze la Esposițiunea Universală din 1867, și apoi în Londra, la South Kensigton Museum.

Pe atuncĭ și chiar ceva mai nainte, la 1865, m'am grăbitŭ a comunica prin graiu academiei de Inscripțiune și Belle-Litere din Parisŭ, astfelŭ cum facŭ aḍĭ dinaintea d-v., noțiunile ce adunasemŭ până atuncĭ asupra acestorŭ prețióse monumente

De atuncĭ încóce potŭ ḍice că n'a trecutŭ anŭ nicĭ lună din viéța mea, fără sĕ nu adaugŭ ceva la acele cunoscințe.

La 1868, am resumatŭ într'o notiță, tipărită în limba francesă, ideile ce-mĭ formasem despre caracterele și origina probabilă a tesaurului nostru.

Dér gândulŭ meu a fostŭ pururea de a desvolta din ce în ce mai multŭ acele schițe, de a tipări, când vomŭ puté, resultatele studiilorŭ ce făcusem prin autorii vechĭ și modernĭ, și acela alŭ comparațiunilorŭ ce stabilisem prin numĕróse musee și colecțiunĭ din străinătate.

De câte orĭ mi s'a înfățișatŭ prilejulŭ, am scrisŭ și am vorbitŭ românesce despre curiósele podóbe ale museului nostru. Le-am reprodusŭ prin frumósele gravurĭ: le-am alăturatŭ de totŭ ce se vede mai multŭ séu mai puținŭ analogŭ prin alte localitățĭ.

Ce sĕ vĕ mai spunŭ, d-lorŭ colegĭ? Din ḍi în ḍi mai multŭ am făcută locŭ *Closcei cu pui* în mintea mea. Am adăpostit'o, am găzduit'o într'ênsa și am așeḍat'o acolo ca și la dênsa acasă.

(Va urma.)

mai acea urmare, că venitulŭ, care póte sĕ incurgă în mâna unui Românŭ, va incurge în punga unui Maghiarŭ, nu am aflatŭ consultŭ a denega—et hinc illae lacrimae!— de o parte pentru că în primirea advocaturei unei bance, care a fostŭ proiectată înaintea cassei de economii, nu aflu nimicŭ antenaţionalŭ şi de altă parte pentru că unŭ capŭ secŭ à la »Moţu“ şĭ-ar închipui, că de frica lui recedŭ.

Eu unulŭ nu voiu deveni acţionarŭ nicĭ la acéstă bancă din simplulŭ motivŭ arătatŭ mai susŭ, dér e sigurŭ, că cu privire, că acţiile suntŭ numai de 50 fl. v. a. şi prin urmare şi maiestri şi alţĭ ómenĭ mai sĕracĭ şi le potŭ procura şi cu privire la alte înlesnirĭ vorŭ concurge mulţĭ Românĭ, parte ca acţionarĭ parte ca împrumutătorĭ.

La afirmaţiunea »Moţului“, cumcă eu numai prin dênsulŭ şi consoţii sĕi aşĭ puté ajunge la ceva, dechiarŭ din capulŭ locului, cumcă décă a'şĭ avé sĕ ajungŭ numai prin „Moţulŭ« et consoţii sĕi la ceva, în acelŭ casŭ fără de a mai dice unŭ cuvêntŭ mĭ-aşĭ lua bêta şi straiţa şi m'aşĭ duce, dér eu nicĭ nu mai am de a ajunge la ceva, pentru că eu prin diliginţă, prin aceea, că în locŭ de a face politică mare şi de a critisa pe alţii prin crîşme, am statŭ de lucrulŭ meu acasă şi în locŭ de a face luxŭ am strînsŭ resultatulŭ muncei mele honeste,—am ajunsŭ la o posiţiune socială şi la o stare materială, ca puţinĭ alţii, chiar în contra voinţei şi dorinţei „Moţului“ şi a consoţilorŭ sĕi şi décă e vorba de lipsă, apoi eu nu am lipsă de nimenea ci au avutŭ lipsă de mine cele mai multe sute de Moţĭ, carĭ în decursulŭ funcţiunei mele de advocatŭ m'au cercetatŭ şi cărora eu fără nicĭ o plată li-am datŭ consiliu advocaţialŭ şi vorŭ mai avé lipsă alte sute de Moţĭ, carĭ de sigurŭ vorŭ mai veni la mine după consiliu advocaţialŭ şi pe carĭ îi voiu primi totŭ cu aceeaşĭ bunăvoinţă chiar şi décă „Moţulŭ“ et consoţii s'ar încerca a mé desgusta.

E posibilŭ, că unii dintre Maghiarĭ, şi póte şi mai mulţĭ dintre Românĭ arŭ voi sĕ mĕ folosécă de instrumentŭ, dér fiă sigurŭ „Moţulŭ“ et consoţii, că décă până acuma nu m'a pututŭ folosi nimenĭ de instrumentŭ, de aci înainte, după atâta esperienţă, décă cumva nu voiu putea eu folosi pe alţii, dér alţii de sigurŭ nu mĕ vorŭ puté pe mine folosi de instrumentŭ.

Cuvêntulŭ despreţuirĭ, este faţă de mine prostŭ întrebuinţatŭ, pe unŭ omŭ de posiţiunea mea socială, de starea mea materială şi de o purtare nepătată ilŭ poţĭ pismui, invidia, combate, dér nu despreţui şi, cumcă chiar aceia despre carĭ afirmă „Moţulŭ“, nu m'au despreţuitŭ, e dovadă, că au venitŭ la mine după consiliu advocaţialŭ, ér dela cine cerĭ sfatŭ, acela nu e de despreţuitŭ.

La întrebarea „Moţului“, că ce scopurĭ urmărescŭ şi ce voescŭ eu? rĕspundŭ, că eu voescŭ a trăi şi de aci înainte în modŭ onestŭ, retrasŭ, voescŭ a lucra causele mie predate cu conscienţiositate şi punctuositate, voescŭ a nu înşela pe nimenĭ, a nu lua dela nimenĭ mai multŭ decâtŭ îmĭ compete după lege, voescŭ a umbla cu capulŭ redicatŭ, voescŭ a'mĭ păstra reputaţiunea de până acuma şi a face totŭ posibilulŭ, ca sĕ nu ajungŭ în reputaţiunea „Moţului“.

Iosifŭ Crişianu,
alŭ doilea advocatŭ românŭ din Abrudŭ.

DIVERSE.

Unŭ studentŭ negru. — Despre unŭ Negru, care studiéză la universitatea din Innsbruck, se scrie de acolo: Stefanŭ Eduanah — aşa se numesce negrulŭ cetăţénŭ academicŭ—îşĭ trage originea din rassa Mandingo, o rassă fórte întinsă în Africa centrală, care parte mare se ţine acum de legea mohamedană. Eduanah este fiulŭ unei căpetenii. Când era de 14 anĭ, se făcù protestantŭ, şi întreprinse în acéstă fragedă etate o călĕtoriă către ţĕrmulŭ Africei, care durà 6 sĕptĕmânĭ. Ce cause l'au îndemnatŭ a'şĭ părăsì patria, despre acésta nu prea dă bucurosŭ desluşirĭ. Pentru scopurile sale credù de trebuinţă a-şĭ însuşi cunoscinţe practice în medicină. Dupĕ o şedere de doi anĭ în America, se îmbarcà pentru Europa şi şedù mai mulţĭ anĭ în Parisŭ, unde studià la universitate. Apoi cercetà universităţile din Londra şi Edinburgŭ şi în urmă universitatea din Berlinŭ. Aicĭ nu stătù multŭ timpŭ, deórece nu-i pria clima şi petrecù ultimulŭ anŭ în Elveţia. Aprópe de douĕ lunĭ se află în Innsbruk, unde ascultă prelegerĭ filosofice şi medicinale. Stefanŭ Eduanah, care e în etate de 24 anĭ, vorbesce fluentŭ nemţesce, franţuzesce şi englezesce. Eduanah vré sĕ se reîntórcă în ţéra sa, unde crede că va găsi unŭ întinsŭ terenŭ pentru folosirea cunoscinţelorŭ câştigate. De unde îşĭ ia acestŭ negru colegŭ studiosŭ mijlócele pentru întêmpinarea cheltuelelorŭ şederii sale în Europa, nu se spune.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Aprilie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5% . . .	101 20
Rentă de hârtiă 5% . .	88 15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 —
Bonurĭ rurale ungare . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone . .	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123.82
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.75
Renta de hârtiă austriacă	80 70
Renta de arg. austr. . .	81.90
Renta de aurŭ austr. . .	112 15
Losurile din 1860 . . .	133.25
Acţiunile băncei austro-ungare	877.—
Act. băncei de creditŭ ung.	286.—
Act. băncei de creditŭ austr.	281.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.99
Napoleon-d'orĭ	10.08
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	62 55
Londra 10 Livres sterlinge	127.50

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 28 Martie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$90^1/_2$	$91^1/_4$
Renta rom. amort. (5%)	95—	$95^1/_2$
» convert. (6%)	$84^1/_2$	85—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	35—
Credit fonc. rural (7%)	102—	$102^1/_2$
» „ „ (5%)	$85^1/_4$	86—
» » urban (7%)	98—	$98^1/_2$
» » » (6%)	$90^1/_2$	$91^1/_2$
» » » (5%)	$81^3/_4$	$82^1/_2$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.01	18.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.—	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 8 Aprilie st. n. 1887.

Bancnote româneseĭ	Cump.	8.48	Vênd.	8.50
Argint românesc	»	8.44	»	8.48
Napoleon-d'orĭ	»	10.04	»	$10.07^1/_2$
Lire turcescĭ	»	11.41	»	11.44
Imperialĭ	»	10.41	»	10.44
Galbenĭ	»	5 94	»	5.98
Scrisurile fonc. »Albina» 6% .	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5% .	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	112.—	»	113.—
Discontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copşa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clujiu	5.30	—	5 56	—
	—	6.03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezö-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	-
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Clujiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1.06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4.52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8.55	[illegible]	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6.40
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10.48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ